

SON DÜZENLEMELERE GÖRE TEŞVİK UYGULAMASI KAPSAMINDA SAĞLANAN SİGORTA PRİMİ İŞVEREN HİSSESİ DESTEĞİ

Faruk YÜKSEL (*)

1 - GİRİŞ

15/06/2012 tarih ve 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar¹ ile yeni teşvik uygulamaları belirlenmiştir. Belirtilen kararın uygulanması amacıyla Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin 2012/1 sayılı Tebliğ² çıkarılmıştır. Bu düzenlemelerin amacı; kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedefler doğrultusunda tasarrufların katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesi, üretim ve istihdamın artırılması, uluslararası rekabet gücünü artıracak ve araştırma- geliştirme içeriği yüksek bölgesel ve büyük ölçekli yatırımlar ile stratejik yatırımların özendirilmesi, uluslararası doğrudan yatırımların artırılması, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması, kümelenme ve çevre korumaya yönelik yatırımlar ile araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesidir. Belirlenen teşvik uygulamalarına örnek olarak gümrük vergisi muafiyeti, katma değer vergisi istisnası, vergi indirimi gibi destekler sayılabilir. Uygulanacak desteklerden birisi de sigorta primi işveren hissesi ve işçi hissesi desteğidir. Teşvik uygulamalarını göstermek üzere Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından 22/08/2012 tarih ve 2012-30 sayılı Genel çıkarılmıştır.

Yazımızda, yukarıda açıklanan düzenlemeler çerçevesinde yatırımlar için belirlenmiş olan desteklerden sigorta primi işveren hissesi desteği ile ilgili açıklamalar yapılacaktır.

2- TEŞVİK SİSTEMİ ve UNSURLARI

Yukarıda açıklanan düzenlemelere göre desteklenecek yatırımlar; genel yatırımlar, bölgesel yatırımlar, büyük ölçekli yatırımlar ve stratejik yatırımlar olarak sınıflandırılmış ve buna uygun olarak aşağıda sayılan teşvik uygulamaları belirlenmiştir:

(*) SGK Baş Müfettişi

¹ 19/06/2012 tarih ve 28328 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

² 20/06/2012 tarih ve 28329 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

2.1- Genel Teşvik Uygulamaları

Genel teşvik uygulamaları bölgesel, büyük ölçekli ve stratejik yatırımlar dışında kalan yatırımlar için uygulanacaktır. Genel teşvik uygulamaları kapsamında öngörülen teşvik unsurları şunlardır:

- a) Gümrük vergisi muafiyeti.
- b) Katma Değer Vergisi (KDV) istisnası.
- c) Gelir vergisi stopajı desteği (6'ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için).
- d) Sigorta primi işveren hissesi desteği (tersanelerin gemi inşa yatırımları için).

Bu desteklerden, desteklenmeyecek yatırımlar ve teşviki belirli şartlara bağla yatırımlar dışındaki yatırımlar faydalanacaktır(Bkz. 15/06/2012 tarih ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Ek:4).

2.2- Bölgesel Teşvik Uygulamaları

Bölgesel olarak desteklenmesi kararlaştırılan yatırımlar için öngörülen teşvik unsurları şöyle belirlenmiştir:

- a) Gümrük vergisi muafiyeti.
- b) KDV istisnası.
- c) Vergi indirimi.
- d) Sigorta primi işveren hissesi desteği.
- e) Yatırım yeri tahsis.
- f) Faiz desteği (3 üncü, 4 üncü, 5 inci ve 6'ncı bölgelerdeki yatırımlar için).
- g) Gelir vergisi stopajı desteği (6'ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için).
- h) Sigorta primi desteği (6'ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için).

2.3- Büyük Ölçekli Yatırımlar

15/06/2012 tarih ve 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ekinde bulunan Büyük Ölçekli Yatırımlar listesine giren yatırımlar için uygulanması öngörülen destek unsurları şunlardır:

- a) Gümrük vergisi muafiyeti.
- b) KDV istisnası.
- c) Vergi indirimi.
- d) Sigorta primi işveren hissesi desteği.
- e) Yatırım yeri tahsis.
- f) Gelir vergisi stopajı desteği (6'ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için).
- g) Sigorta primi desteği (6'ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için).

2.4- Stratejik Yatırımlar

Stratejik nitelikteki yardımlar için öngörülen yatırım unsurları şunlardır:

- a) Gümrük vergisi muafiyeti
- b) KDV istisnası.
- c) Vergi indirimi.
- d) Sigorta primi işveren hissesi desteği.
- e) Yatırım yeri tahsis.

- f) Faiz desteği.
- g) KDV iadesi.
- h) Gelir vergisi stopajı desteği (6'ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için).
- ı) Sigorta primi desteği (6'ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için).

3- SİGORTA PRİMİ İŞVEREN HİSSESİ DESTEĞİ

3.1- Desteğin Kapsamı

Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin 2012/1 sayılı Tebliğe göre;

- a) Komple yeni yatırımlar teşvik belgesi kapsamında gerçekleşen yatırımla sağlanan,
- b) Diğer yatırım cinslerinde ise mevcut sigortalılara ilave olarak işe alınan

Sigortalılardan dolayı yararlanılabilecektir. Dolayısıyla, komple yeni yatırımlarda bahse konu destekten, Ekonomi Bakanlığınca tespit edilen ve teşvik belgesinde gösterilen ilave sigortalı sayısı kadar sigortalıdan dolayı; diğer yatırım cinslerinde (modernizasyon, tevsi, ürün çeşitlendirmesi yatırımlarında) ise Ekonomi Bakanlığınca tespit edilen mevcut sigortalı sayısının üzerinde sigortalı çalıştırmak kaydıyla yine Ekonomi Bakanlığınca tespit edilecek sayıdaki ilave sigortalıdan dolayı yararlanılabilecektir.

Örnek 1: Teşvik belgesinin tamamlama vizesi yapılmış (B) Anonim şirketine ilişkin teşvik belgesinde yer alan bilgilerin;

Yatırımın Cinsi	Mevcut İstihdam (Kişi)	İlave İstihdam (Kişi)
Komple yeni yatırım	0	22

Şeklinde olduğu varsayıldığında, komple yeni yatırımlar dolayısıyla bahse konu destekten yararlanılması sırasında mevcut sigortalı şartı aranmadığından, anılan işveren, sigorta primi işveren hissesi desteğinden çalıştıracığı 22 sigortalıdan dolayı yararlanabilecektir.

Örnek 2: 1 no'lu örnekteki işveren tarafından teşvikten yararlanma süresi içindeki

-2012/Temmuz ayında 16 sigortalı,

-2012/Ağustos ayında 27 sigortalı

istihdam edildiği varsayıldığında 2012/1 sayılı Tebliğde öngörülen sigorta primi işveren hissesi desteğinden,

-2012 Temmuz ayında çalıştırdığı 16 sigortalının tamamından dolayı

-2012/Ağustos ayında ise 22 sigortalıdan dolayı

yararlanılabilecektir.

Örnek 3: Teşvik belgesinin tamamlama vizesi yapılmış (D) Limited Şirketine ilişkin teşvik belgesinde yer alan bilgilerin;

Yatırımın Cinsi	Mevcut İstihdam (Kişi)	İlave İstihdam (Kişi)
Tevsi	27	40

Şeklinde olduğu varsayıldığında, sigorta primi işveren hissesi desteğinden 27 sigortalıya ilave olarak işe alınacak azami 40 sigortalıdan dolayı yararlanabilecektir.

Örnek 4: 3 no'lu örnekteki işveren tarafından teşvikten yararlanma süresi içindeki

-2012/Temmuz ayında 25 sigortalı,

-2012/Ağustos ayında 63 sigortalı,

-2012/Eylül ayında 80 sigortalı,

istihdam edildiği varsayıldığında sigorta primi işveren hissesi desteğinden,

-2012/ Temmuz ayında yararlanılması mümkün olmayacaktır.

-2012/Ağustos ayında mevcut 27 sigortalıya ilave olarak istihdam edilen $63-27=36$ sigortalıdan dolayı,

-2012/Eylül ayında istihdam edilen sigortalı sayısının mevcut + ilave sigortalı sayısının üzerinde olması nedeniyle ilave sigortalı sayısı olan 40 sigortalıdan dolayı yararlanılabilecektir.

3.2- Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteğinden Yararlanacak Olan İşverenler

Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin 2012/1 sayılı Tebliğ gereğince sigorta primi işveren hissesi desteğinden sadece büyük ölçekli yatırımlar, stratejik yatırımlar ve bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında Ekonomi Bakanlığı tarafından düzenlenen teşvik belgesine sahip yatırımlar yararlanabilecektir.

Ancak bahse konu işletme sahiplerinin söz konusu destekten yararlanabilmeleri için;

- Ekonomi Bakanlığınca düzenlenmiş teşvik belgelerini 01/01/2012 tarihinden sonra almış olmaları,

- Teşvik belgesi üzerinde "*sigorta primi işveren hissesi desteği*"nin destek unsurları arasında yer alması,

- Bu belgelerin yine Ekonomi Bakanlığınca tamamlama vizesinin de yapılmış olması gerekmektedir.

Teşvik belgesinin 01/01/2012 tarihinden önce alınmış olması durumunda ise tamamlama vizesi 01/01/2012 tarihinden sonra yapılmış olsa dahi, sigorta prim desteğinden 2012/1 sayılı Tebliğ hükümleri doğrultusunda değil, 2009/1 sayılı Tebliğ hükümleri doğrultusunda yararlanılabilecektir.

Diğer taraftan, genel teşvik uygulamaları kapsamında desteklenen gemi inşa yatırımlarından dolayı da söz konusu destekten yararlanılması mümkün bulunmaktadır. Ancak gemi yatırımlarından dolayı bahse konu destekten yararlanılması sırasında, teşvik belgesinin alınmış olması yeterli olup, tamamlama vizesi yapıp yapılmadığına bakılmayacaktır.

Bu çerçevede, aynı veya farklı illerde kurulu birden fazla işyeri bulunan işverenlerce, teşvik belgesi hangi işyerinden dolayı alınmış ise bahse konu destekten de ilgili işyerinden dolayı yararlanılabilecek, teşvik belgesi alınmamış işyerlerinden dolayı söz konusu destekten yararlanılması mümkün olmayacaktır.

İşverenlerin sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanılabilmesi için;

a) 31/05/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerini yasal süresi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna vermesi,

b) Sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin sigortalı hissesine isabet eden tutar ile destek kapsamında olmayan işveren hissesine ait tutarın yasal süresi içerisinde ödenmiş olması,

Şarttır.

İşveren tarafından ödenmesi gereken primlerin geç ödenmesi halinde, destek kapsamında Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılacak ödemenin gecikmesinden kaynaklanan gecikme zammı işverenden tahsil edilir.

3.3- Destekten Yararlanma Süresi

Sigorta primi işveren hissesi desteğinden yararlanma süresi yatırım yer aldığı bölgelere ve yatırımın türüne göre değişmektedir. İllerin bölgelere göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

1. Bölge: Ankara, Antalya, Bursa, Eskişehir, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Muğla.

2. Bölge: Adana, Aydın, Bolu, Çanakkale (Bozcaada ve Gökçeada ilçeleri hariç), Denizli, Edirne, Isparta, Kayseri, Kırklareli, Konya, Sakarya, Tekirdağ, Yalova.

3. Bölge: Balıkesir, Bilecik, Burdur, Gaziantep, Karabük, Karaman, Manisa, Mersin Samsun, Trabzon, Uşak, Zonguldak.

4. Bölge: Afyonkarahisar, Amasya, Artvin, Bartın, Çorum, Düzce, Elazığ, Erzincan, Hatay, Kastamonu, Kırıkkale, Kırşehir, Kütahya, Malatya, Nevşehir, Rize, Sivas.

5. Bölge: Adıyaman, Aksaray, Bayburt, Çankırı, Erzurum, Giresun, Gümüşhane, Kahramanmaraş, Kilis, Niğde, Ordu, Osmaniye, Sinop, Tokat, Tunceli, Yozgat.

6. Bölge: Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkari, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak, Van, Bozcaada ve Gökçeada ilçeleri.

Büyük ölçekli yatırımlar ile bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında desteklenen yatırımlarda söz konusu destek aşağıda belirtilen sürelerde uygulanır:

Bölgeler	31/12/2013 Tarihine Kadar (Bu Tarih Dahil) Başlanılan Yatırımlar	01/01/2014 Tarihinden İtibaren Başlanılan Yatırımlar
1	2 yıl	-
2	3 yıl	-
3	5 yıl	3 yıl
4	6 yıl	5 yıl
5	7 yıl	6 yıl
6	10 yıl	7 yıl

Stratejik yatırımlar için ise bu destek 6. bölgede on yıl, diğer bölgelerde yedi yıl süreyle uygulanır.

Örnek 5: Trabzon ilinde kurulu bulunan (A) Limited Şirketine ait fabrikada modernizasyon yatırıma,

- 17/10/2012 tarihinde başlanıldığı varsayıldığında, Trabzon ilinin 3. bölgede yer alması ve yatırıma 31/12/2013 tarihinden önce başlanılmış olması nedeniyle söz konusu destekten en fazla 5 yıl süreyle,

- 23/05/2014 tarihinde başlanıldığı varsayıldığında, Trabzon ilinin 3. bölgede yer alması ve yatırıma 01/01/2014 tarihinden sonra başlanılmış olması nedeniyle söz konusu destekten en fazla 3 yıl süreyle yararlanılabilecektir.

Buna karşın 1. ve 2. bölgelerde kurulu bulunan işyerleri için söz konusu destekten yararlanılabilmesi için yatırıma her halükarda 31/12/2013 tarihinden önceki bir tarihte başlanılmış olması gerekmektedir. 01/01/2014 tarihinden sonra bu bölgelerde başlanılan yatırımlardan dolayı öngörülen destekten yararlanılması mümkün olamayacaktır.

Örnek 6: Ankara ilinde kurulu bulunan (D) Anonim Şirketine ait fabrikada tevsi yatırıma

- 14/09/2013 tarihinde başlanıldığı varsayıldığında, Ankara ilinin 1. bölgede yer alması ve yatırıma

31/12/2013 tarihinden önce başlanılmış olması nedeniyle söz konusu destekten en fazla 2 yıl süreyle yararlanılabilecektir.

- 23/05/2014 tarihinde başlanıldığı varsayıldığında, 1. ve 2. bölgede yer alan illerde 01/01/2004 tarihinden sonra başlanılan yatırımlar dolayısıyla destekten yararlanılması mümkün bulunmadığından, anılan işverenin sigorta prim desteğinden yararlanması mümkün olamayacaktır.

4- SONUÇ

Görüldüğü üzere 15/06/2012 tarih ve 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar ve diğer düzenlemeler, yapılan yatırımlar ile sağlanan istihdamdan kaynaklanan işçilik maliyetinin azaltılması sağlamıştır. Böylece yapılan yatırımların ve istihdamın artması amaçlanmaktadır. Uygulamanın bu yararlarının yanında dolaylı olarak kayıtdışı istihdamı azaltıcı bir etkisinin olması da beklenmelidir. İşverenlerin destek kapsamında olmayan çalışanlarına ilişkin sigorta bildirimlerini de yasal süre içerisinde yapması gerekmektedir. Aksi halde destek kapsamından çıkarılacaklardır. Bu risk işverenleri kayıtdışı istihdamdan uzaklaştırma yönünde bir etki sağlayacaktır.

Ayrıca sigorta primi işveren hissesi ve işçi hissesi desteği uygulanırken görece az gelişmiş bölgelerde yapılan yatırımlar için daha uzun destek süresi belirlenmiştir. Bu nedenle uygulamanın, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azalması yönünde bir etkisi de olacaktır.